

Quy trình Xây dựng Đồng thuận

'Đồng thuận' là gì?

Chúng tôi đã từng đưa ra câu hỏi này cho nhiều người. Dưới đây là một số câu trả lời của họ:

"Là ý kiến chung về một vài suy nghĩ và là kết quả của sự thảo luận trong một hoặc giữa một số nhóm người của cộng đồng, nhằm đạt được những điều kiện tốt hơn hoặc cải thiện một tình trạng nhất định"

"Là cách hiểu chung hoặc sự nhất trí về đường lối hành động"

"Một quyết định chung được thực hiện bởi một nhóm người có ý kiến và quan điểm khác nhau đối với một vấn đề cụ thể"

Đồng thuận nghĩa là sự thống nhất hoặc nhận thức chung về một ý tưởng, quan điểm hoặc một ý kiến.

Do đó, "**XÂY DỰNG ĐỒNG THUẬN**" là:

Cách thức đi tới một quyết định chung có thể chấp nhận được với hầu hết những người liên quan cho dù có thể có quan điểm và ý kiến khác nhau về một vấn đề hoặc sự vật cụ thể nào đó.

Đi sâu vào quy trình xây dựng đồng thuận

Rất nhiều người đang cố gắng để cải thiện tình hình cho các nhóm cộng đồng gặp nhiều thiệt thòi. Những người làm việc tại các cơ quan nhà nước, các tổ chức phi chính phủ và các dự án phát triển đều có những hiểu biết sâu sắc trong các chuyên ngành khác nhau.

Tôi muốn mọi người biết những khó khăn mà tôi đang phải đối mặt.

Nông dân và ngư dân cũng có những tri thức nghề nghiệp từ kinh nghiệm sống của họ. Những tri thức này liên quan đến hiện trạng và những gì họ nghĩ cần phải làm để thay đổi hiện trạng của mình.

Nếu chúng ta lắng nghe ý kiến từ mọi người, chúng ta có thể tìm ra giải pháp có lợi cho tất cả.

Tôi thấy có nhiều hy vọng hơn

Câu chuyện mà những nông dân, ngư dân kể về cuộc sống của họ cho chúng ta một tầm hiểu biết sâu hơn về thực tiễn mà họ đã có nhiều kinh nghiệm. Điều này có thể giúp cho các nhà hoạch định chính sách hiểu hơn về nguyện vọng và các phương án sinh kế dài hạn nhưng cũng phức tạp của nhóm mục tiêu, bao gồm người dân nghèo (kể cả nam, nữ, trẻ em), các bộ tộc ít người và các nhóm dân cư khốn khó khác. Họ có thể cung cấp một lượng thông tin phong phú cho việc thảo luận chính sách và cải cách.

Quá trình xây dựng đồng thuận là con đường mở ra một không gian cho việc trình bày các câu chuyện phù hợp để tạo điều kiện cho các chính sách hỗ trợ người nghèo tiến gần đến nhu cầu của họ hơn.



Quy trình xây dựng đồng thuận được vận hành như thế nào?

Trong dự án “Khảo sát cải cách chính sách phục vụ việc cung cấp dịch vụ nuôi trồng thủy sản cho dân nghèo”, rất nhiều “chủ thể liên quan” đã tham gia xây dựng các kế hoạch hỗ trợ cho các cộng đồng bộ tộc nuôi thủy sản: ngoài bản thân cộng đồng bộ tộc, còn có các nhà nghiên cứu, những người hoạch định chính sách, v.v....

Mỗi cá nhân có thể có một quan điểm riêng, thậm chí đối lập với người khác. Sự khác biệt đó có thể nằm ở mục đích, kết quả mong đợi hay từng hoạt động của một kế hoạch, đối tượng cần giúp đỡ và cách thức giúp đỡ họ. Sáng kiến STREAM sử dụng quá trình xây dựng đồng thuận để đảm bảo rằng ý kiến của mọi người đều được tiếp thu.

Trong quá trình này, mỗi thành viên của “nhóm” biết được các thành viên khác là những ai, nhưng họ lại làm việc độc lập với nhau. Trong bước đi đầu tiên, các nhà hoạch định chính sách cấp địa phương và cấp trung ương được yêu cầu nêu quan điểm của họ về việc thay đổi chính sách. Việc làm này có thể tạo ra những ý kiến ủng hộ hoặc trái ngược trong nhóm.

Một người trung gian sẽ tổng hợp lại ý kiến và trình bày trước mọi người, sau đó tất cả sẽ đưa ra suy nghĩ, bình luận của mình theo hình thức bỏ phiếu kín.

Tiếp đó, tất cả các thành viên cần phải chấp nhận và ủng hộ ý kiến tổng hợp của người giữ vai trò trung gian. Như vậy, hoặc là họ phải thay đổi ý kiến của mình để thống nhất với sự đồng thuận, hoặc nếu họ muốn phản bác thì phải đưa ra thêm lý lẽ để thuyết phục những người khác.

Trong trường hợp này, các nhà hoạch định chính sách phải chọn ra 13 trong tổng số 42 vấn đề ưu tiên cải cách về chính sách đã được các thành viên dự án đề xuất.

Quá trình xây dựng đồng thuận đòi hỏi phải...

... dành thời gian thiết lập các mối quan hệ lâu dài và tin tưởng lẫn nhau giữa các chủ thể liên quan, làm việc với những con người, cộng đồng, cơ quan và tổ chức như nhau.

... khuyến khích người dân trình bày quan điểm xây dựng và hỗ trợ đối với những người khác

... sắp xếp thời gian và địa điểm phù hợp để chia sẻ ý tưởng, thông qua các bài phát biểu được chuẩn bị tốt, các vở kịch, chiếu phim tài liệu vi-đê-ô

... lắng nghe tiếng nói của người dân, đặc biệt là người nghèo.

... thu hút sự tham gia của người nghèo vào hoạch định chính sách và ra các quyết định liên quan đến việc cung cấp dịch vụ, nhằm phát huy tác dụng của các chính sách xóa đói giảm nghèo.

... thực hiện các hoạt động giúp cho sự tham gia bình đẳng của các thành phần dân cư

... đảm bảo dân chủ và giữ bí mật tên tuổi, bằng cách tổ chức họp ở xa nơi cư trú của người dân, để họ có thể làm việc trong một môi trường “trung lập” và dễ dàng chia sẻ quan điểm với nhau.



7 bước tiến hành xây dựng đồng thuận

Cháu biết đấy, bà đã già rồi, bà đã thấy rất nhiều thứ xảy ra trong cuộc đời của mình. Nhưng bà chưa bao giờ thấy người dân nghèo nào có thể thay đổi được một chính sách.

1. Lấy ý kiến ở cơ sở

Thảo luận với nông dân, ngư dân

- Tổ chức họp hội nông dân, hợp tác xã
- Tổ chức hội thảo cấp thôn làng, Ban Phát triển Thôn bản và cấp xã
- Tổ chức hội thảo cấp huyện, tỉnh

2. Ghi chép các vấn đề được nêu ra

Ghi chép các vấn đề và nhu cầu trước mắt mà cộng đồng đã xác định

3. Sắp xếp thứ tự ưu tiên

Trình bày các vấn đề đã tổng hợp trước các nhà hoạch định chính sách ở các cấp để họ nêu ý kiến và căn cứ vào đó sắp xếp lại thứ tự ưu tiên

4. Tổng hợp

Tổng hợp lại các vấn đề trong bảng ưu tiên của các nhà hoạch định chính sách

5. Thông qua lần cuối cùng

Trình bày danh mục vấn đề ưu tiên trước các nhà hoạch định chính sách và người dân

6. Lập dự thảo chính sách

Chuyển các khuyến nghị của cán bộ và nhân dân địa phương thành chính sách

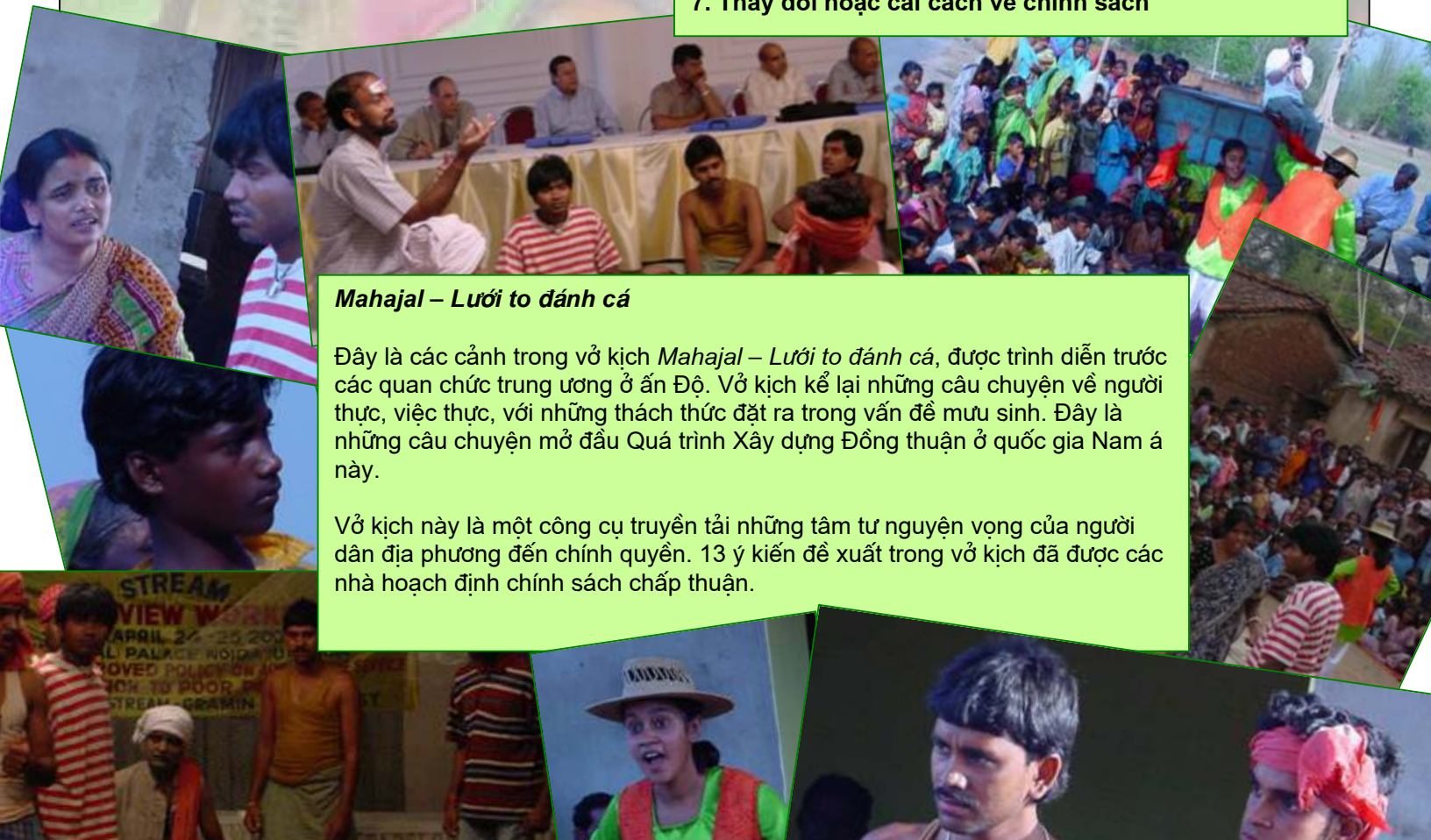
7. Thay đổi hoặc cải cách về chính sách

Bà ơi, bà đọc câu chuyện *Mahajal* đi, rồi bà sẽ thấy chúng ta có thể làm việc đó như thế nào.

Mahajal – Lưới to đánh cá

Đây là các cảnh trong vở kịch *Mahajal – Lưới to đánh cá*, được trình diễn trước các quan chức trung ương ở Ấn Độ. Vở kịch kể lại những câu chuyện về người thực, việc thực, với những thách thức đặt ra trong vấn đề mưu sinh. Đây là những câu chuyện mở đầu Quá trình Xây dựng Đồng thuận ở quốc gia Nam á này.

Vở kịch này là một công cụ truyền tải những tâm tư nguyện vọng của người dân địa phương đến chính quyền. 13 ý kiến đề xuất trong vở kịch đã được các nhà hoạch định chính sách chấp thuận.



Một số lợi ích của việc xây dựng đồng thuận

Tôi thấy an toàn khi nói ra điều mình nghĩ

Tôi không phải lo sợ mình có làm cho thủ trưởng của tôi giận hay không

Tôi cảm thấy tự tin về quyết định tập thể đã được lựa chọn bình đẳng

Tôi có cơ hội được nói.

Người dẫn chương trình giúp chúng tôi có thông tin và làm giảm việc tranh cãi

Đôi lúc việc ra quyết định theo nhóm rất khó khăn, do có nhiều người với tính cách và địa vị khác nhau cùng tham gia tranh luận. Chẳng hạn, một vài thành viên nhóm có thể lấn át người khác, và như vậy sẽ không nghe được ý kiến của một số người. Cũng có những người ngại không nói ra trước cấp trên của họ.

Quy trình xây dựng đồng thuận có tác dụng phát huy những lợi thế của việc ra quyết định tập thể và giúp hạn chế được một số nhược điểm như việc thành viên này lấn át thành viên khác, vận động chính trị tiêu cực, hay tâm lý “ngại phê bình cấp trên”.

Địa chỉ liên lạc cần biết

Các cẩm nang hoạt động khác

Ngoài tài liệu này, chúng tôi còn có một số cẩm nang hữu ích khác, đó là:

- Khảo sát khả năng tiếp cận thông tin
- Tổ hợp tác

Để có các bản in hoặc bản sao, quý vị có thể liên hệ với Văn phòng STREAM Quốc gia, Văn phòng STREAM Khu vực hoặc tải xuống từ trang web STREAM.

Chúng tôi rất mong nhận được ý kiến đóng góp của quý độc giả về các cẩm nang này. Độc giả có thể gọi điện thoại, gửi thư điện tử hoặc thư thường cho Trưởng phòng Thông tin hiện đang làm việc ở Văn phòng Quốc gia sở tại.

Văn phòng STREAM Quốc gia Việt Nam

STREAM-SAPA

Bộ Thủy sản

Đ/c Số 10 Nguyễn Công Hoan

Ba Đình, Hà Nội

Điện thoại: (84) (4) 771 8689

Fax: (84) (4) 771 8390

Email: streamsapa@mofi.gov.vn

Văn phòng STREAM Khu vực

NACA - STREAM

Department of Fisheries Complex

Kasetsart University Campus

Phaholyothin Rd

Bangkheng, Bangkok 10903

Thailand

Phone: 662 561 1728/29

Fax: 662 561 1727

Email: stream@enaca.org

Trang web của Sáng kiến STREAM

www.streaminitiative.org